

Els superpoders d'una noia

FRANCESC MELCION

MONTSE VIRGILI

Caitlin Moran llueix un ble plajejat de superheroïna de X-Men on li neixen els cabells i un llamp d'amoníac que il·lumina una closca privilegiada. Amb els superpoders de l'humor i la paraula ha vingut a recordar-nos que el feminisme és encara necessari al segle XXI i que a més pot ser divertit.

La participació de Caitlin Moran en el festival Primera Persona del CCCB al mes de maig va fer que durant unes setmanes es parlés d'aquesta periodista i escriptora britànica dia i nit, fins i tot a hores intempestives. Esvaït el flaix mediàtic, val la pena llegir l'escriptora i columnista de *The Times*. De la Moran només se'n pot ser fan. N'hi ha que mullarien les galetes de l'esmorzar en ginebra només per compartir alguna excentricitat amb el país que la va

veure néixer. Moran ja va publicar fa un parell d'anys *Cómo ser mujer* a Anagrama. Rere aquest títol enganyós de volum d'autoajuda, Caitlin Moran ens relata la seva biografia. Nascuda a Wolverhampton, una ciutat industrial saquejada per les polítiques thatcherianes, la periodista va néixer en una família nombrosa que va sobreviure amb subsidis públics. En aquell llibre Moran ens donava a conèixer el que seria el material narratiu de tots els seus textos fins ara. Si a *Cómo ser mujer*, a partir de l'autobiografia, reflexionava sobre la maternitat, l'avortament, les drogues i la crítica musical (un terreny eminentment masculí quan ella hi va aterrar a principis dels noranta), a *Com es fa una noia* la biografia es torna material novel·lesc i, sota la màscara de la ficció, Moran descobreix la capa de fragilitat que hi ha sempre per sota de la ironia i el sarcasme. La periodista explica qui hi havia abans de la *dona* del primer as-

saig i com es va construir. En el llibre fem una visita a l'habitació compartida amb altres germans de Johanna Morrigan, un noia de 14 anys, grassoneta, que llegeix tot allò amb què ensopega. La Morrigan idolatra Hugh Laurie i Stephen Fry, se sap de memòria les pel·lícules de David Niven, adora Philip Larkin, llegeix per primer cop Kafka i li fa por, es masturba amb un desodorant de *roll-on* de la marca Mum i, per sobre de tot, vol ser petonejada abans que sigui massa tard.

Els Morrigan no tenen diners i per això, quan la protagonista decideixi que vol dedicar-se al periodisme musical, haurà d'aprendre en ordre alfabètic els grups de la A a la C, perquè són els que pot aconseguir en préstec a la biblioteca del barri aquella setmana. Aquesta criatura de Frankenstein creada a partir de lectures i discos agafarà el nom de Dolly Wilde, la neboda alcohòlica i lesbiana d'Oscar Wilde. I d'aquesta manera, com passa sempre amb la Moran, es barrejaran l'alta cultura amb la popular perquè la curiositat no hi entén res d'aquest pujar i baixar escales dels canons.

Com es fa una noia és també un recorregut eufòric pel *britpop* dels noranta i una reivindicació constant de l'aprenentatge, però sobretot és un seient a primera fila a la construcció d'una veu literària. La noia que comença amb 16 anys a treballar com a crítica musical al *Melody Maker*, una de les capçaleres musicals més importants de l'època, s'adona que no hi ha cap risc a destrossar els grups que no li agraden. L'autèntic repte resideix a escriure sobre el que respecta sense que es noti que "n'és fan". La paròdia s'apropia de les escenes de sexe i en alguns moments *bridgetjenseja!* Però Moran no es queda en el consell per a noies de la *Cosmopolitan*. Ella vol transmetre un missatge més generós. "Noies, reforceu el múscul de l'autoestima, és l'únic que no cau amb l'edat", podria haver escrit. ♦

COM ES FA UNA NOIA
CAITLIN MORAN
ANAGRAMA
TRADUCCIÓ
D'ANNA LLISTERRI
408 PÀG. / 20,90 €

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A. BAULENAS

La marca de Mankell

Henning Mankell ha mort i, d'alguna manera, penso que la seva obra s'hauria d'ensenyar a les escoles de literatura. Hi ha un tret característic en les seves novel·les que després he pogut comprovar que ha cedit a molts dels autors nòrdics posteriors. Es tracta d'introduir persones o fets concrets que interessaran a posteriori en l'argument a través de personatges o situacions que no hi tenen res a veure. Algú dirà que això no té res d'especial, s'ha fet sempre: "Una dona està tornant a casa després de treballar, com cada dia. Quan arriba al parc, normalment el voreja pel camí marcat. Però avui fa tard i decideix travessar-lo en diagonal, a través de la gespa, per guanyar temps. Ensopega amb un cos mort. Truca a la policia". El que en aquesta introducció ha ocupat quatre o cinc línies, amb Mankell (i amb ell, el 90% d'autors escandinaus) n'hauria ocupat 5.000. Ell ens informaria de com es diu la dona que travessa el parc, si té família, de què treballa, si ha anat a comprar, si s'ha recordat de felicitar la sogra pel sant, si en aquest moment, afanyant-se a través de la gespa, té cap preocupació especial. O al contrari, si gairebé vola pel parc perquè està molt contenta. I si és així, per quina raó. Quan la dona ensopegui amb el cos mort, ho sabrem tot, d'ella.

ZIGA-ZAGA NARRATIVA

En un altre autor, aquest extraordinari desplegament introductor indirecte, segons els usos més clàssics, hauria de respondre a una justificació: no es *gasta* tant d'espai i energia en un personatge perquè després vegis que *només* ha servit perquè ensopegui amb un cos i truqui a la policia. En Mankell podem està ben segurs que és així: la dona, ni torna a sortir ni se l'esmenta més. S'evapora. Mankell dominava aquesta tècnica a la perfecció. Un pot pensar: m'ha tingut deu minuts llegint per no res. I, esclar, no és així. Durant aquests deu minuts has acompanyat la dona, t'han preparat sense que tu te'n adonis. T'han deixat a punt perquè tu, amb ella, descobreixis el cos en l'estat d'esperit que interessa a l'autor. M'encanta aquesta tècnica, tot i que el seu efecte sorpresa, un cop et fas fan de Mankell, perd efectivitat. Ja saps com anirà la cosa, però tot i així hi entres. Et deixes endur. Com un nen que s'agafa la mà de son pare o sa mare. Gràcies, Mankell. ♦

L'APARADOR

ARA

FICCIÓ

'El retorn del Cató'
MATILDE ASENSI
Columna

Què poden tenir en comú la Ruta de la Seda, els túnels d'Istanbul, Marco Polo, Mongòlia i Terra Santa? Això és el que els protagonistes d'*El retorn del Cató*, de Matilde Asensi, hauran d'investigar posant de nou les seves vides en perill per resoldre un misteri que arrenca al segle I dC.

FICCIÓ

'Ewald Tragy'
R.M. RILKE
Navona

Amb *Ewald Tragy*, Rainer Maria Rilke explica la història d'un jove poeta que busca com tirar endavant a la vida però també en el difícil camp de la literatura. Ambientada a Praga i París, és una de les primeres narracions de Rilke. La va publicar el 1898, quan només tenia 23 anys.

INFANTIL

'Tombquest'
MICHAEL NORTHROP
La Galera

El primer títol de la nord-americà Michael Northrop, combina fantasia i realitat, el món real i el de l'antic Egipte. Arrenca amb un noi malalt, l'Alex, que com a última opció a la seva curació fa servir el llibre dels morts egipci. Això despertarà un món ocult i perillós.